

Reglab lärprojekt Rurban region workshop 1, 29-30 januari 2019

Nedan följer en sammanställning av det som kom fram under gruppdiskussioner och i inläggen på Menti.

Vilka frågor vill vi utforska i lärprojektet?

Lärprojektet

- Definiera och problemformulering vad det är vi vill nå (utifrån gårdagen om målformulering).
- Erfarenhetsutbytet oss emellan, skapar både frågor och förståelse. Man är inte så klok ensam.
- Vi vill ha en läxa att göra en normkritiks analys av våra dokument.
- Fortsatt lärande för oss deltagare mellan regioner.
- Hur kan vi göra skillnad i vardagen hemma?
- Hur tar vi det hem detta till våra organisationer?
- Hur kan vi dra nytta av all den kompetens som finns i rummet; så att vi håller olika perspektiv i huvudet samtidigt?

Definitioner, språk och begrepp

- Vi saknar begrepp och språk.
- Hur definierar vi landsbygds-, samhälls- och regional utveckling? Vi vill borra mer i frågeställningen.
- Behov av definitioner, det är en flora av statistiska och geografiska begrepp. Bra att vi står på samma bas.
- Problematisera begreppet tillväxt. Ska vi kanske prata mer om människors utveckling?
- Inte fastna i begreppen, det är absolut intressant att prata om stad och land och vad det innebär, men man kan fastna och inte koma vidare till hur vi gör mest nytta. Vi måste kanske ha olika begrepp vid olika tillfällen.
- Begreppsdefinitioner, också för att kunna möta olika aktörer, samarbetsparter. Få en förståelse för olika perspektiv.
- Vi behöver prata värderingar och ord, hur ska vi uttrycka oss? Ska vi använda stad- och landbegreppen? Och vilka värderingar ligger bakom dom?

- Begrepp och en förståelse för gemensamma begrepp, det finns väldigt olika typer av definitioner inom FN, OECD med flera. Vi bör landa in det.
- Kan vi använda funktionell tillgänglighet, vilka funktioner man når från en plats, snarare än hur tätt vi bor tillsammans?
- Vad innebär begreppet tillväxt inom samhällsutveckling? Handlar det om ekonomisk tillväxt eller även om kulturella och demografiska frågor?
- Fd Glesbygdsverket definition av landsbygd utifrån tillgänglighet till tätort. Används bl a av Region Skåne och Region Stockholm.
- Begreppet tillväxtmotor används i många olika sammanhang. Hur definieras begreppet? De platser som inte är tillväxtmotorer, vad är de? Vilken roll har dessa i regionen?
- Hur definierar man/vi oss själv? (omodernt och kanske till vissa delar ointressant med stad och land-perspektivet). Är att vara en urban människa att vara modern?
- Genomgång av statistiska begrepp, bakgrund och syfte med dessa
- Vi behöver gemensamma begrepp som kan hantera alla typer av täthet.
- Kan vi snarare prata om en plats behov och utmaningar, snarare än stad-land?
- Var är förorten? Var är byn?
- Samla statistik och analyser inom området med ett mer lättare språk?

Vad är problemet?

- Vad är problemet då? Vet vi det? Har vi samma bild av problemet? Har vi flera typer av problem? Kan vi ställa varförfrågan?
- Vad är problem? Vi måste börja med det. Kan vi diskutera vad som förenar i stället för vad som skiljer mellan stad och land. Och då prata om samhällsfunktioner och vad vi behöver, oavsett om det är stad, land, inner- eller ytterstad.
- Vad är problem och utmaning, hur definierar vi det?
- Problemet – varför pratar vi stad och land?
- Hur se till att problemen formuleras på rätt nivå?
- Samhällsplanering är i sin helhet en viktig utgångspunkt, vi behöver beskriva nuläget, vilka problem vi ska lösa och hur vi ska lösa dem framåt.
- Se skillnad mellan kommun och medborgare. Det är bra att vara medveten om var rådigheten ligger, vad vill vi uppnå, hur faller ansvaret för målen?
- Aktiv problemformulering och vikten av god retorik. Även om hur stärka landsbygdens självkänsla.

- Vad är problemet? Viket övergripande problem, som förenar alla professioner i rummet, försöka vi utforska och lösa?
- Vi behöver definiera problematiken. Ska vi kanske prata om geografisk fördelning av t ex tillgänglighet, utbildningsnivå, etc istället för stad och Land? Då tror jag att åtgärderna ger sig och vi kommer ifrån stad-land begreppet, det leder oss fel.
- Ta chansen att utforska problemet, på djupet, för att kunna diskutera vägen fram. Vi säger att begreppen stad och land är problematiska; varför då? Bor folk där de vill; varför gör de det eller varför gör de inte det?

Verktyg och metoder

- Vad har vi för verktyg?
- Vilka verktyg har vi, använder vi dom på rätt ställe, på rätt sätt och effektivt?
- Fånga platsen, hur hittar vi konkreta verktyg för att diskutera plats framför om det är stad eller land?
- Hur gör vi? Metoderna, hur jobbar vi mellan organisationer i olika nivåer, region, kommun, myndigheter.
- Konkreta verktyg för hållbar samhällsplanering av småstad, tätort. Inte bara stadsplanering i liten skala.
- Det är olika förutsättningar, hur har vi metoder att möta dessa? Det är inte one fix all.
- Statistik, fakta, kunskap
- Vilka metoder kan vi använda för att koppla ihop täta och glesa områden?
- Hur värderas olika intressen?
- På vilket sätt (detaljerat beskrivet) kan regional samhällsplanering göra skillnad. Vilka verktyg har störst effekt?
- Vilken roll kan den nya regionplanelagstiftningen spela som verktyg?

Etik

(Ordet nämnt)

Dokument och policyer

- Granska våra egna dokument och kanske få in samsyn på olika nivåer?
- Arbeta med den kritiska policyanalysen som metod och testa den på våra egna dokument.
- Hur kan vi lära oss läsa våra styrdokument baklänges?
- Fakta om och vilka styrande dokument finns i regionerna?

Visioner och problemformulering

- Vilken vision utgår vi ifrån? Att hela landet ska leva? Hur skiljer problemet och därmed lösningarna i olika delar av landet?
- Hur hantera behovet av att förtydliga problemen med risken att lägga en problemfilt över landsbygden? Hur kan Sverige bygga samhällsvisioner på nationell och regional nivå?
- Vad är hönan och vad är ägget bland utvecklingens drivkrafter? Vi pratar om funktionella samband men cementerar dom bara gamla samband redan etablerad? Hur kan vi skapa förutsättningar för en alternativ utveckling?
- Hur får vi störst effekt i styrning mot visionen för ekonomiska utvecklingsmedel, dialogverktyg, länk akademi – praktiker etc.

Ansvar

- Synen att landsbygdsbefolkning, och i framtiden också stadsbefolkning, behöver ta mer ansvar själva för t.ex. omsorg och infrastruktur. Är det effektivt, är det önskvärt? Vi går från specialisering till självförsörjning i så fall.

Goda exempel

- Goda exempel, finns det några ställen i landet som lyckats bra, eller mindre bra?
- Vill se goda exempel på där det fungerar.
- Goda och dåliga exempel och erfarenhetsutbyte från varandra om hur man jobbar för att knyta ihop stad och land.
- Goda exempel som inspiration.
- Kunskap om hur det skiljer sig regionalt. Regionala realistiska exempel med vision.
- Goda exempel på det regionala utvecklingsansvaret.
- Erfarenheter av och former för att överbrygga skillnader och skapa synergier mellan platser med olika grader av täthet?
- Inspiration/goda exempel kring stad/land där man istället pratar ett verkar utifrån ett begrepp, både nationellt och internationellt.
- Utifrån vald problemformulering: vad görs för att åtgärda det i olika delar av landet? Finns det goda exempel och dåliga från andra länder?

Internationellt

- Stad och land i internationellt perspektiv
- EU-perspektivet, på vilket sätt påverkar det oss med strukturfonder och annat?
- Regionalt arbete i ett EU-perspektiv, med bakgrund i att EUs stödfunktioner ofta är på regionala grunder.
- Hur arbetar länder där värden tydligare är i Sverige byggs på landsbygden. Ex Norge

Historia

- Stad och land i historiskt perspektiv
- Visby ringmur

Regionernas roll

- Regionernas roll, vad kan vi påverka i dessa frågor? Vad har vi för mandat? Vad kan vi göra kontra kommunerna och staten.
- Livskvalitet, BRP+? Roller och ansvar i detta. Vad gör regionen, kommunerna?
- Vad har vi för roll, var skapar vi värde?
- Vi skulle kunna vara en länk mellan akademi och praktiken. Vi har möjlighet att göra beställningar från akademien, på ett sätt som andra aktörer kanske inte har.
- Utmaningar i regionens förhållande till de olika nivåerna, global-, EU-, nationell. Titta på det utifrån hur vi styr, strukturer, hur når vi ut till alla så att de känner sig inkluderade?
- Den regionala administrationen befinner sig i centrum (i staden)
- Regionala skillnader
- Är det att möjliggöra sammanhållning i samhället som är målet vi ska jobba för, som vi vill åt?
- Regionerna som tillväxtaktör
- Politikens ledarskap relativt våra roller?
- Hur liten kan en kommun bli? Med koppling till våra stöd, konstgjord andning eller?
- Vad ska finnas utanför stad och hur bidrar regionen där?
- Regionens roll, vad ryms i en regional plan, regionernas mandat, är landsbygdsutveckling en del av det regionala utvecklingsansvaret, hur får vi ihop den nya landsbygdspolitiken med den regionala tillväxtpolitiken, hur kan vi motverka sektorisering?

- Hur kan man stärka "svaga regioner"?
- Varför skilja LBU? Är det inte rimligt att den som jobbar med näringslivsutveckling, trafikplanering, kompetensförsörjning mm gör det i hela regionen – hur ska LBU kunna vara expert på alla dessa delar bara för att det är på landsbygden?
- Vilken roll har olika aktörer i arbetet med att skapa förutsättningar för olika attraktiva livsmiljöer och vilka verktyg finns?
- Vad är regionens roll?
- Vad är regionens strategiska roll som LBU och Vad är kommunernas roll som LBU?
- Är det regionala tillväxt/utvecklingsuppdragets formulering en hämsko?
- Kan regionernas territoriella ansvar förtydligas så att ansvaret för hela regionen tydliggörs?
- Vad är det regionala uppdraget - hållbar tillväxt o/e "inomregions-regionalpolitik" dvs kompensatoriska åtgärder

Stad och land

- Utforska relationen mellan stad och land.
- Vilka synergier finns mellan stad och land? Beroendeförhållanden. Vad förenar snarare än skiljer!
- Motorer och bidragsberoende
- Växande/krympande, tät/gles, spegelbilder/motsatser, komplementära
- Perspektiv och metod, för vem gör vi, när hur och kan vi gå från ett tillväxt- till ett invånarperspektiv?
- Diskutera vad är landsbygden och identitetskopplingen till den.
- Diskussion om cirkulärt flöde, snarare än linjärt, om hur stad och land kompletterar varandra.
- Hur får vi stadens faciliteter ut till företagen i glesbygden, hur får de tillgång till universiteten, forskning och science parks?
- Lyfta den ömsesidiga nyttan och symbiosen mellan glesare och tätare delar.
- De mindre orterna mitt emellan stad och land
- Geografiska utmaningar
- Hur mildrar vi effekterna av urbaniseringen och ska vi göra det?
- Urban norm
- Täthet som norm
- Vem har tolkningsföreträde i begreppet stad land?

- Varför är LBU viktigt? För vem? På vilket sätt? Om det inte är viktigt då ska vi inte jobba med det..?
- Hur motverkar vi att skapa motsatsförhållande mellan det rurala och det urbana?
- Hur lyfter vi demokratifrågan inom det rurbana resonemanget?
- Varför pratar vi om stad och land?
- Hur ser beroendet mellan täta och glesa miljöer ut i praktiken? Ett helhetsperspektiv på flödena.
- Inte stad och land, utan vad som kan anses vara attraktiva livsmiljöer, nu och i framtiden. Hur vill människor bo och leva? Ung som gammal. Boende här sen länge eller nyinflyttad.
- Vilka är problemen med förhållandet mellan stad och land och var ligger rådigheten för att åtgärda dem? Vilka mandat har regionen vs kommunen att hantera problemen. Fokusera på rådigheten, så att det sen kan bli verkstad.
- Tydliggöra kopplingen stad och land, exv värdekedjor. Blir ett sätt att utmana dikotomin och utmana bilden av en stillastående landsbygd.
- Hur värderar vi stad och land utifrån nya mått där andra (än tillväxtmått) lyfts upp. Kan det förändra sättet att prata om och värdera landsbygd/stad.
- Ligger det dolda maktstrukturer i begreppet stad-land som vi bekräftar med språket i våra strategidokument som konserverar en orättvis fördelning av nationella resurser?
- Vad är de konkreta problemen med klyftor mellan ”stad och land”?
- Utforska ”effekter” av urbana normens styrande påverkan - diskuteras axiomatiskt i dag - men vad är den reella effekten
- Hur överbryggas man långa distanser mellan stad och land?

Platsens roll

- Vikten av att identifiera och förstå den roll som platser har som inte växer, men som har en betydelse i ett ekonomiskt, socialt, kulturellt system. En stagnation betyder inte att platsen inte bidrar.
- Attraktivitet
- Vad är det som skapar attraktivitet till en plats? På olika sätt.
- Hur kan vi bidra till att fler platser blir attraktiva?
- Fokusera på orter/platsers värden, roll, villkor och relationer i funktionella nätverk!

Nationell nivå

- Nya centrala dokument och strukturer, vad säger de egentligen?
- Behovet av nationell samhällsplanering med en vision för att hela landet ska leva (inte bara för kineser eller på helgerna för fritidshusfolket)
- Är det dags för en nationell regionalpolitik, se Norge.

Politiken

- Hur får vi med oss politiken i detta och vilka underlag kan vi jobba med?
- Problemet med olika politikområden. Är landsbygdsutveckling en del av det regionala uppdraget? Hur ser man på att vi har att göra med olika departement?
- Var är politikerna i detta? Får de vara med i våra processer eller dockar de an bara då och då, vilket innebär att de inte gör samma mentala resa som vi andra?
- Vad händer i politiken, landsbygdsprogrammet?
- Vart vill vi? Hur pratar man politisk vision av samhällsplanering och vad är vår tjänstemannaroll att stötta politiken med konkreta verktyg? Utforska detta område.
- Politikens ledarskap relativt våra roller?
- Politikens roll? Vem definierar problemen och de önskvärda lägena? Exempel där politiken tagit denna roll och givit tydliga uppdrag.
- Hur kan vi arbeta för att få med politiken i dialogen, hur kan vi jobba för att politiken ska bli tydligare med vad man vill ska ske. Vilka underlag kan vi arbeta med för att underlätta. Pratar vi tillväxt eller livskvalité?
- Hur skapar vi politisk vilja?
- Var finns den politiska policydiskussionen? Vad säger de olika politiska partierna?

Tillväxt

- Hur kopplar regional ekonomisk tillväxt till livskvalitet?
- Ekonomisk tillväxt är inte alltid det viktiga, hur och vad kan vi mäta istället?
- Hur motiverar vi investeringar i orter utan tillväxt? Effekten av olika stödinsatser. Finns det länder som gör annorlunda?

Skattepolitik

- Skattepolitiken är en väldigt stor fråga som påverkar oss mycket. Det vore intressant med en överblick, och har vi något mandat att göra något åt det?

Ekonomi, finansiering och resurser

- Finansieringsmöjligheter, det kokar ofta ner till det om man vill genomdriva något.
- Hur fördelar de resurserna vi har i regionerna kopplat till demokratifrågan?
- Eget arbete och eldsjälur
- Hur prioriterar man var man ska lägga resurserna?

Kompetens

- Kompetensförsörjning, hur säkras den?
- Hur drar vi nytta av olika kompetenser för platsutveckling?
- Landsbygdersnas framtida arbetsmarknad
- Hur säkerställer vi kompetensförsörjning utanför "staden"? Desto högre utbildning desto mer centraliserad. Hur kan vi utbilda människor utanför staden utan att de flyttar dit permanent?
- Hur kan vi säkerställa kompetensförsörjning och kompetensutveckling, utbildning, utanför staden?

Service

- Kollektivtrafik, tillgänglighet, mobilitet
- Är det en rättighet att ha "full service överallt" ska vi satsa på platser där ingen/få vill bo?
- Viktigt att vi vågar göra diskussioner om vilken offentlig service som det blir möjligt att ha i en åldrande befolkning och krympande ekonomi. Det som de bor på landsbygden tar ansvar för kanske stadsbor också måste göra i framtiden.
- Kan vi bygga samhällsfunktioner som skapar sammanhållning även rumsligt?

Vård

- Hur kan vi få in vården, som ju tillhör regionen, i dokumenten?

Kultur

- Kulturell infrastruktur
- Hur lyfter vi kulturen som innovativ drivkraft inom det rurba resonemanget?

Hållbarhet och ekosystem

- Hållbarhet, hur skapas hållbara städer?
- Energiomställning
- Ekosystemtjänster
- Självförsörjning
- Bioekonomi
- Tillväxt (hållbar)
- Tränas i att tänka "ekosystem" dvs ekonomiskt, socialt och kulturellt med geografisk dimension men utan stad-landreferens. Egentligen en mer nykter professionell blick.
- Hur får vi in cirkulär ekonomi och agenda 2030?
- Relationen stad/land ur ett hållbarhetsperspektiv
- Vad betyder grön infrastruktur och ekosystemtjänster för regional planering och människors förutsättningar för det goda livet och god livskvalitet?
- Hur planerar och styr vi åtgärder som klimatet kommer kräva där kommungränsen, regiongränser inte är relevanta?

Besöksnäring och turism

- Kulturvärden
- Platsbundna resurser

Identifieringsfrågor

- Hur hanterar vi det växande utanförskapet?

Medborgarens roll

- Medborgare som medskapare. Vi går mot tuffare ekonomiska utmaningar. Vad betyder det? Behöver medborgare involveras? Kan landsbygden lära staden i detta?
- Hur hanterar vi avvägningen att sätta medborgaren/det funktionella i förhållande till kommunernas institutionella behov

Värden

- Titta på livskvalitet, så att det inte blir för tekniskt.
- Identifiera attraktiva miljöer, prata om människorna och hur vi vill leva, vilka vägar, val och ideal det finns. Och komma bort från att prata stad och land.
- Vikten av att synliggöra olika typer av värden, vissa är svårsmätbara eller omätbara, men i djupare bemärkelse värderade.
- Hur möter och korsar vi nya målgrupper?
- Individfokus, vad betyder ett hållbart gott liv för olika människor på olika platser?
- Finns det värden som vi inte fångar in i våra konventionella sätt att mäta? Kan dessa värden bidra till regional tillväxt/hållbar utveckling, utöver att vara värden för de boende?

Spaning och experiment

- Framtidsscenario stad-land och rollerna där emellan.
- Experimentera och testa hur vi kan arbeta utifrån vad människor vill. Kan regionen finansiera ett idealsamhälle, och vilka konsekvenser får det för planeringen?
- Vi behöver framtidsspaning kring till exempel cirkulär ekonomi och digitalisering.
- Framtidsscenarioer: roller, styrkor och utmaningar för stad och land
- Hur rustar vi oss för framtiden dvs kan vi tänka bort från traditionella lösningar och problem? Hur jobbar vi med andra former/mått än ekonomisk tillväxt? Hur kan man jämna ut ojämlig fördelning av resurser?
- Hur ser framtiden ut? Trendanalys?
- En fylligare framtidsutblick
- Vad betyder de fyra scenarierna i KTH-rapporten "Framtider bortom BNP-tillväxt" Slutrapport från forskningsprogrammet 'Bortom BNP-tillväxt: Scenarier för hållbart samhällsbyggande' för den regionala samhällsplaneringen och tillväxtarbetet?
- Attraktiva livsmiljöer + framtidsscenarioer

Övrigt

- Vad är "marknad" och vad är politik? Övergång till t ex marknadsstyrd infrastruktur i st f korssubventionering inom monopolsystem.